

HYVINVOINTIKERTOMUS

LIETO 2020 VUOSIRAPORTTI

MISTÄ ON KYSE?

HYVINVOINTIKERTOMUS

Tekstiä ovat tuottaneet ja kommentoineet useat eri toimialojen palveluiden edustajat.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin nykytilaa. Tiedon pohjalta määritellään tavoitteita ja toimenpiteitä, joita toteutetaan osana kunnan johtamisjärjestelmää.

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS

Laaja Hyvinvointikertomus on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2017. Hyvinvointikertomusta seurataan vuosittain päivittäen mittaristotiedot.

LIEDON VISIO 2025

Lieto on elinvoimainen kunta sekä Liedossa on hyvinvoivia ja onnellisia asukkaita ja yrittäjiä, joille luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.



Unelmien pikkukaupunki

- > Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
- > Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
- > Keskustan elinvoima ja viihtyisyys

Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen

- > Yrittäjyyden edistäminen
- > Lieto matkailukohteena
- > Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
- > Avoin ja aktiivinen viestijä



Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen

- > Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
- > Hyvällä palvelulla on kasvot
- > Liikkuva Lieto
- > Luonnonläheinen Lieto

Unelmien pikkukaupunki

- > Kerralla kuntoon
- > Kulut kurissa - ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
- > Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen



JOHTOPÄÄTÖKSET

Terveellisten elintapojen osalta on tapahtunut notkahdus vuoden 2019 kouluterveyskyselyn perusteella.

Edelleen on jatkettava kaikissa ikäryhmissä sekä päihteettömyys-, tunnetaito-, liikunta- että ravitsemusneuvontaa, ohjausta ja kehittämistyötä ylipainoisuuden vähentämiseksi, päihteenkäytön ehkäisemiseksi ja mielen-terveyden vahvistamiseksi.

Omatoimisuuden ja mahdollisuuksien tarjoamisen lisäksi tarvetta on yksilölliseen räätälöintiin ja motivoivaan toimintaan terveellisten elämäntapojen omaksumiseksi.

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämiseksi kunta tarvitsee entistä enemmän järjestöjen toimintamahdollisuuksien hyödyntämistä. Yhteistyön koordinointi -tehtävä olisi hyvä nimetä yhdelle taholle kunnassa.

Kouluissa on toteutettu tunne- ja turvataito-ohjelma. Myös lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintamallin käytön vakiinnuttaminen on tarpeen.

Arjessa pärjäämisen tukemiseksi parannetaan palvelujen, asumisen ja liikkumisen esteettömyyttä sekä palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta suunnitelmallisesti.

TERVEELLISTEN ELINTAPOJEN EDISTÄMINEN

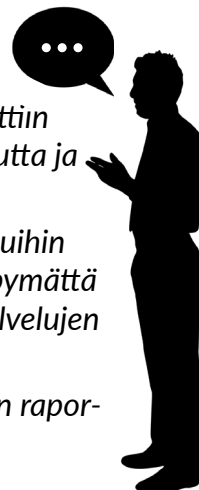
- >Yksilöllistä ohjausta, neuvontaa ja motivointia liikunnan lisäämiseksi, terveelliseen ravitsemukseen ja päihteettömyyteen.
- >Tavoitteena on koko perheen hyvinvointi, yhteinen aika ja harrasukset.
- >Kehittämiskohteena moniammatilliset vastaanotot sekä tunnetaitojen- ja turvallisuuskäyttäytymisen vahvistaminen.

AJANKOHTAISTA TIETOA

Kunnan verkkosivut uudistettiin vuonna 2020 saavutettavuutta ja esteettömyyttä lisäämällä.

Verkkosivujen kautta annettuihin palautteisiin on vastattu viipymättä tai palaute on huomioitu palvelujen kehittämisessä.

Puolivuosittain palautteet on raportoitu kunnanhallitukselle.

TURVALLISUUDEN JA OSALLISUUDEN
TUKEMINEN JA VAHVISTAMINEN

- >Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisätään hyödyntämällä järjestöjen toimintamahdollisuuksia. Kunnassa valmistui vuonna 2020 verkkoalusta yhdistyksille.
- >Valmistelussa oleva mielenterveys- ja päihdesuunnitelma pureutuu mahdollisuuksiin puuttua päihteenkäytön sekä mielenterveyden ongelmien kasvuun.
- >Kunnanhallitus hyväksyi vuonna 2020 ennakkoarvioinnin (EVA) kunnan päätoimintatuen tueksi.
- >Vanhuspalveluissa on toteutettu OSAKE*-toimintamallia vuoden 2016 alusta alkaen.

*osallistava asiakastyön kehittäminen

ARJESSA PÄRJÄÄMISEN
VAHVISTAMINEN

- >Tiedon, palvelujen, asumisen ja liikkumisen esteettömyyttä ja saavutettavuutta parannetaan.
- >Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä työn tuottavuutta lisätään hyödyntäen uutta teknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja.
- >Lisätään nopean avun saamista perheille kotiavun, kriisiavun ja tukipalvelujen tarpeeseen.
- >Mahdollistetaan kotona asuminen ja arjessa pärjääminen mahdollisimman pitkään.

LIETOLAISTEN ELINTAVAT

LIIKUNNAN LISÄÄMINEN, TERVEELLINEN RAVITSEMUS
JA PÄIHTEETTÖMYYS

TAVOITTEET

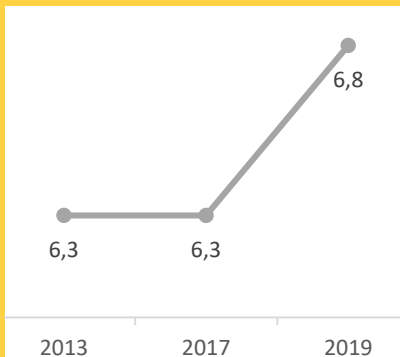


- > Aktiivinen ja onnellinen asukas ja yrittäjä
- > Liikkuva Lieto
- > Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen

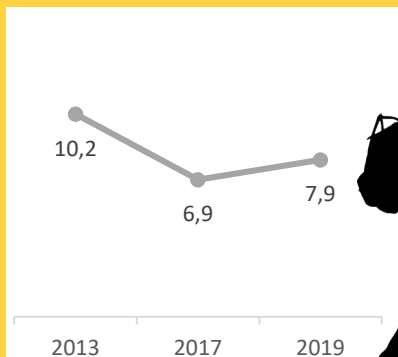
KEHITTÄMIS-
KOhteet

Kaikissa ikäryhmissä terveellisten elintapojen vahvistamiseksi on edelleen jatkettava sekä päihteettömyys-, tunnetaito-, liikunta- että ravitsemusneuvontaa sekä ohjausta ja kehittämistyötä ylipainisuuden vähentämiseksi, päihteidenkäytön ehkäisemiseksi ja mielenterveyden/itsetunnon vahvistamiseksi.

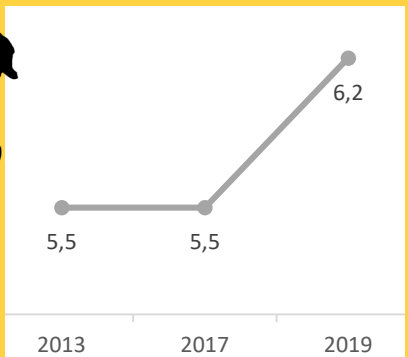
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8.-9. luokan oppilaista



Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista



MIELENTERVEYS- JA PÄIHDESUUNNITELMA VALMISTUU 2021 Suunnitelma koskee koko Härkätien yhteistoiminta-alueen väestöä.

EHKÄISEVÄSSÄ PÄIHDETYÖSSÄ ALOITETAAN PAKKA-TOIMINTAMALLI Toteutetaan nuuskan käytön vähentämiskampanja sekä lisätään nuorisotyötä kouluympäristössä koulupäivän aikana.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAA laaditaan parhaillaan seuraavalle valtuustokaudelle ja sillä tavoitellaan lasten ja nuorten kasvuolojen parantamista. Suunnitelmaan sisältyy myös lastensuojelun järjestämissuunnitelma.

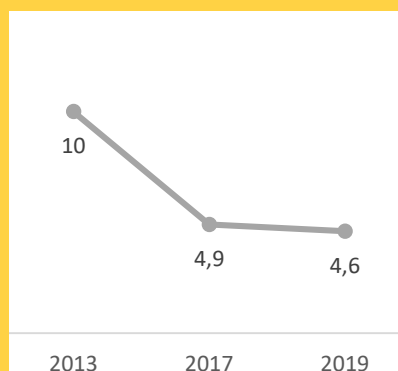
KOKO PERHEEN HYVINVOINTIA LISÄÄVÄ YHTEINEN AIKA JA HARRASTUSMAHDOLLISUUDET

Tavoitteen saavuttamiseksi panostetaan vanhempien neuvontaan ja ohjaukseen, missä toimintaa ja tapahtumia voidaan suunnitella yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

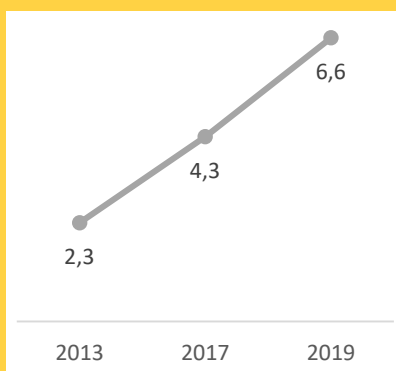
PERHEKESKUSTOIMINNAN PÄÄTEHTÄVÄ on lapsiperheiden palvelukokonaisuuden sujuvoittaminen ja varhaisen tuen tarjoaminen. Keinoina mm. moniammatilliset vastaanotot sekä tunnetaitojen ja turvallisuuskäyttäytymisen vahvistaminen.

KOULUTERVEYSKYSELY tehtiin vuonna 2019. Kysely uusitaan keväällä 2021, jolloin voidaan nähdä, onko uusilla toimenpiteillä ollut vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista



Harrastaa liian vähän liikuntaa viikossa, 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukion oppilaista



Ylipainoa % 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukion oppilaista



LIIKUNTAPAIKKOJEN MÄÄRÄ

>Ulkokenttiä	20
>Kuntoratoja/latureittejä	6
>Beachvolleykenttiä	4
>Frisbeegolfratoja	4
>Liikennepuistoja	1
>Luontopolkuja	8
>Esteetön aktiivipuisto	1
>Keisvuoren kuntoportaat	1
>Lietohallin ulkoliikuntasali	1

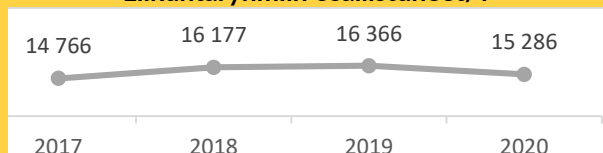
LIETO-OPISTON kursseja yli 65-vuotiaille oli vuonna 2020 12 kpl (2019 10kp). Koronan vuoksi osa kursseista ei alkanut ja osa keskeytyi. Kurseille ilmoittautui 532 vuonna 2020 (2019, 482).

RUSKAN kävijämäärä on kasvanut tasaisesta vuodesta 2017 alkaen ollen vuonna 2019 3349. Vuoden 2020 kävijämäärä ei ole tiedossa.



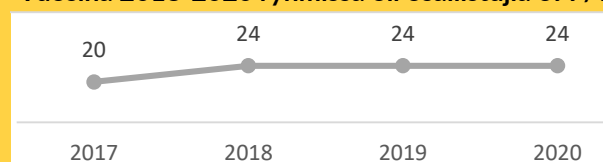
LIIKUNTARYHMÄT LIKUTTIVAT LIETOLAISIA

Liikuntaryhmiin osallistuneet/v



Erityisliikunnan ryhmät, kpl

Vuosina 2018-2020 ryhmissä oli osallistujia 677/v



YLIKUNNALLISIA LIIKUNTAPAIKKOJA

- >Kaikkien koulujen ja päiväkotien yhteydessä ovat monipuoliset lähiliikuntapaikat erilaisine areenoineen ja kiipeily- yms. välineineen
- >Pyöräily- ja vaellusreitti Lieto-Kaarina-Paimio-Sauvo
- >Aurajoen melontareitti
- >Tarvasjoen Hyvinvointikeskuksen liikuntatila
- >Lietohalli
- >Ruskan liikuntatila
- >Iltakäytössä on koulujen liikuntatiloja 8 kpl
- >Uimahalli suljettiin vuonna 2020
- >Suunnitelmissa Nuolemon alueen esteetön liikuntapuisto

TURVALLISUUDEN JA OSALLISUUDEN TUKEMINEN JA VAHVISTAMINEN

TAVOITTEET

- > Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
- > Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
- > Keskustan elinvoima ja viihtyisyys

Turvallisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi tavoitteena on mielekkään ja turvallisen arjen tukeminen, viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö sekä mielenterveyden vahvistaminen ja päihteiden käytön ehkäiseminen



TURVALLISUUS

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	40	62	46	60	52	59
Liikenne rikokset kpl/v	353	323	340	342	326	377
Liikenne rikkomukset kpl/v	595	426	2277	1227	926	336
Huumausainerikokset kpl/v	18	20	46	26	16	35
Omaisuusrikokset kpl/v	304	274	234	332	267	454
Kotihälytykset kpl/v		97	128	119	84	ei tiedossa
Rattijuopumukset kpl/v		36	29	44	37	ei tiedossa
Seksuaalirikokset kpl/v	4	4	3	4	7	14
Kaikki rikokset kpl/v	1415	1206	3064	2101	1689	1498

YLEINEN TURVALLISUUS on heikentynyt monin osin. Päihteiden ja huumausaineiden käytön lisääntyminen korreloinee omaisuus-, liikenne- ja seksuaalirikosten määrän lisääntymiseen.

LASTENSUOJELUN piirissä olevien lasten määrä on kasvanut 66 lapsesta 76 lapseen vuoden aikana (+14,5%) Lastensuojeluilmoituksia tehtiin vuonna 2020 538kpl (+38%)
KOULUKIUSAAMINEN on nousussa.

OSALLISUUS

TOIMINTA	KOKOONTUMIS- KERRAT	KÄSITELTYJÄ ASIOITA
Kuntalaiskyselyt	1	TTL ja THL teki pyynnöstämme erilliset oirekyselyt oppilailta ja henkilökunnalta ja ne purettiin sisäilmatyöryhmässä, lautakunnissa ja vanhempainillassa.
Kuntalaisaloitteet	14	Ei yhteenvedoa.
Valtuustoaloitteet	10	Palvelujen järjestämiseen, talouden tasapainottamiseen, liikennejärjestelyihin ja -turvallisuuteen sekä Tarvashoviin liittyviä.
Vanhus- ja vammais-neuvosto	5	Hankinnat Suomi 100 rahastosta: esteettömyyteen liittyvät esitykset mm. Lietohallille. Sovittu valmisteltavaksi esitys kunnan esteettömyystoimikunnan perustamisesta.
Nuorisovaltuusto	7	Järjestäytymiseen liittyviä asioita, esitys ilmaisen ehkäisyn järjestämisestä nuorille ja keskusteltu keskuskoulun sisäilmaongelmien ratkaisuun vaikuttamisesta
Oppilaskuntatoiminta	Koulukohtaiset kokoukset	Kaikilla kouluilla toimii oppilaskunta. Keskuskoulun oppilaskunta toimitti joukolla keskuskoulun sisäilmaan liittyvän adressin.
Omaispaneeli Valmanalue	2	Vanhusten hoitoon liittyvää tiedotusta, omaisten toiveiden kuulemista ja tapahtumien järjestäminen. Koronapandemia keskeytti toiminnan järjestämisen.
Omaispaneeli Tarvasjoki	3	Vanhusten hoitoon liittyvää tiedotusta, omaisten toiveiden kuulemista ja tapahtumien järjestäminen. Tarvasjoella omaispaneeli koskee myös kotihoitoa. Koronapandemia keskeytti toiminnan.
OSAKE -osallistava asiakastyön kehittäminen	4 työpajaa 5 kehittämiss-hanketta	Asiakkaiden arjen ja hyvän hoitokokemuksen kehittäminen yhdessä asiakkaiden kanssa arkityössä. Koronapandemia keskeytti toiminnan.
Seuraparlamentti	1	Käsiteltävinä aiheina salivuorot, avustukset ja yhteistyö.
Kirjaston tapahtumat	Useita	Lukeva Lieto-hanke, jossa käydään lukemassa ikäihmisille, toteutettiin loppuvuodesta puhelimitse luettuna. Kirjastossa toimii Novellikoukku -lukupiiri, Kirjaklubi kehitysvammaisten toimintakeskuksessa, kirjaston kotipalvelu toimittaa kirjat kotiin (1xkk) ja satutunnit lapsille (2xkk). Asiantuntija- ja kirjailijaluen- toja 1 liveinä ja koronapandemian aikana videoituina. Tilaisuus lasten tunnetaitojen kehittämisestä pidettiin kirjastossa ennen pandemiasulkua. Koulukirjastot ovat osa opetussuunnitelmaa. Lasten kesälukukampanja toteutui. Lieto-viikon runotapahtu- man toteutettiin yhdessä järjestöjen kanssa.
Perhekeskus	1	Kirjastoyhteistyössä tietoa lasten tunnetaitojen kehittämisestä. Muut osallistavat tapahtumat peruuntuivat korona takia.

ARJESSA PÄRJÄÄMINEN

TAVOITTEET



Arjessa pärjäämisen tueksi parannetaan tiedon, palveluiden, asumisen ja liikkumisen esteettömyyttä sekä palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta.

- > Liikenneyhteydet ja saatavuus
- > Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
- > Uteliaat, oivaltavat ja innokkaat kokeilut
- > Avoin ja aktiivinen viestijä
- > Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan kehittäminen.

HUOLENAIHEITA

- > Väestön ikääntyminen
- > Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisistä.
- > Palveluiden keskittyminen keskusta
- > Liikenneyhteyden haja-asutusalueilta keskusta
- > Lähipalveluiden puute kylätaajamissa
- > Tiedon välittäminen eri asumisvaihtoehdoista, sähköisistä palveluista ja niiden käytöstä sekä eri tukimuotojen saamisesta.
- > Asumisen keskittyminen omistusasumiseen ja omakotitaloihin sekä rakentamisen markkinaehtoisuus.

ILONAIHEITA

- > Kunnan sairastavuusindeksi on alhainen
- > Asukkaiden koulutustaso on korkea

Kunnan elinvoimaisuus, asukkaiden tulotaso, pieni sairastavuus ja korkea koulutustaso antavat hyvän pohjan huolenaiheiden poistamiseksi.

ESTEETTÖMYYS

> Vanhus- ja vammaisneuvoston esitysten perusteella on myönnetty avususta esim. Lieto-hallin esteettömyyskorjausten toteuttamiseen.

> Esteettömyystoimikunnan perustaminen on valmistelussa.

DIGITALISAATIO

> Hyödynnetään uutta teknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden sekä työn tuottavuuden lisäämiseksi.

AVUN SAANTI

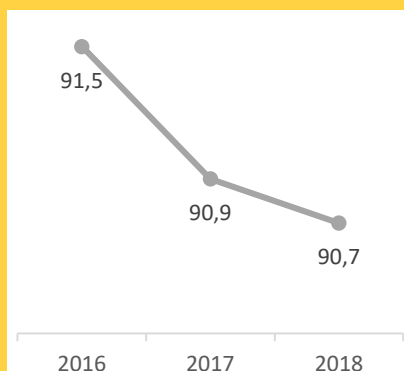
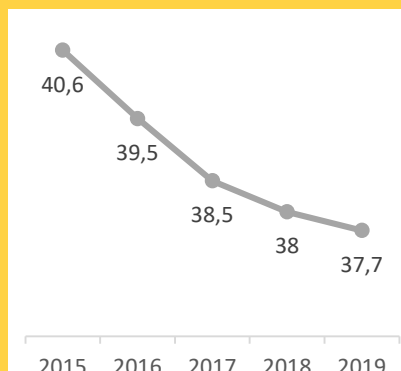
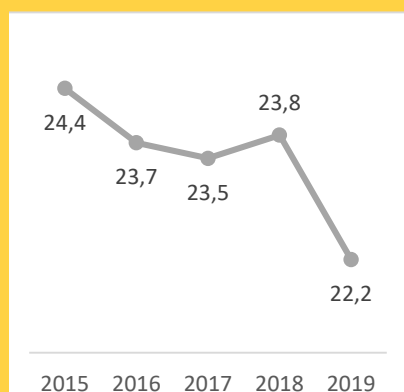
> Lisätään nopean avun saamista kotitalouksille kotiavun, kriisiavun ja tukipalvelujen tarpeeseen.

> Mahdollistetaan kaikissa elämäntilassa kuntalaisille kotona-asumisen ja arjessa pärjäämisen mahdollisimman pitkään.



Maakunnan alueellinen hyvinvointikertomus on vuodelta 2018 ja sen pohjalta laadittu Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma on vahvistettu vuodelle 2019 ja sen toteuttamista on päätetty jatkaa vuosina 2020 ja 2021.

ASUMINEN

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet,
% vastaavan ikäisestä väestöstä75 vuotta täyttäneiden yhden hen-
gen asuntokunnat, % vastaavan-
ikäisistäVuokra-asuntojen osuus asunto-
kannasta ARAAhtaasti asuvien lapsiasuntokun-
nat, % kaikista lapsiasuntokunnista

COVID-19

Kuntalaisten vapaaehtoistyö kasvoi pande-
mian aikana esimerkiksi kauppa-asioiden
hoitamisessa riskiryhmiin kuuluville. Seura-
kunta ja kyläyhdistykset koordinoivat avun
tarjoamista yhteisin toimintatavoin. Haluk-
kuutta vapaaehtoiseen auttamiseen oli jopa
enemmän kuin avun tarvitsijoita.

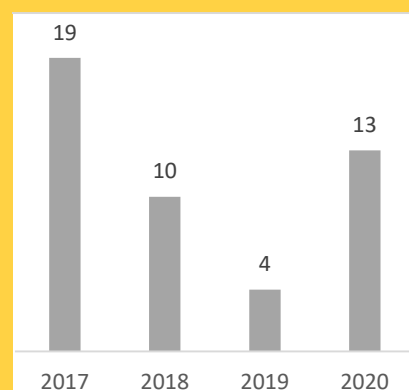
Tiedotus kuntalaisille Covid-19 pandemiasta
ja sen vaikutuksista palveluihin oli viikoit-
taista keväällä 2020. Yksilöllisiä kysymyksiä
varten perustettiin koronapuhelinlinja.

KOULUTUS

Koulutustaso peruskoulun jälkeen,
tutkintoon johtava koulutus v/yli
20-vuotiaalla väestöllä

VÄESTÖN KOULUTUSTASO
ON HYVÄ, mutta nuorten
valmistumiseen ammattiin tai
lukiokoulutuksen suorittami-
seen on panostettava.

Yhteisvalinnan ulkopuolelle
jäi tarkastelujakson
aikana 2017-2020
vain kaksi nuorta.

Toisen asteen koulutuksen
keskeyttäneiden lukumäärä

ELINVOIMA

TAVOITTEET

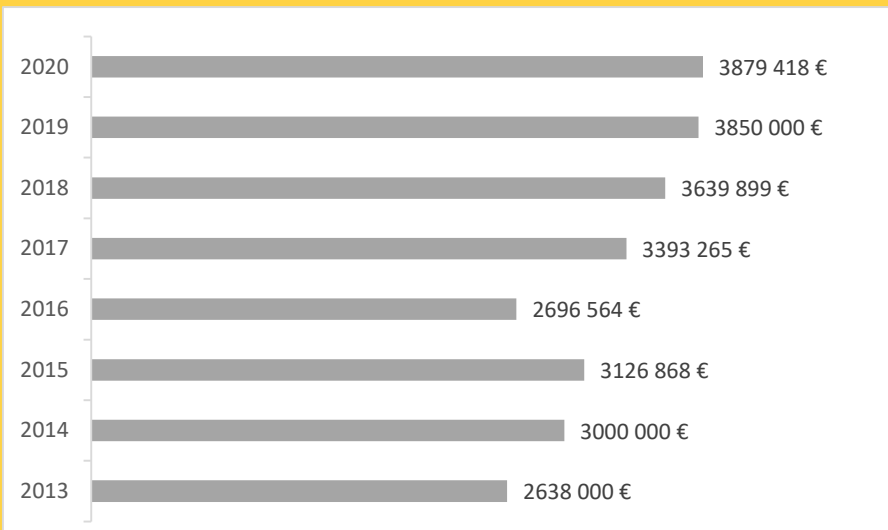


- > Yrittäjyyden edistäminen
- > Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
- > Kulut kurissa - ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
- > Kerralla kuntoon

ELINKEINOELÄMÄ JA YRITTÄJYYS

Liedon kunta toteuttaa aktiivista elinkeinopolitiikkaa yrittäjäystävällisesti. Vuoden 2019 aikana valmisteltiin yhdessä yrittäjien kanssa kunnan elinkeino-ohjelma. Samoin maapoliittinen ohjelma 2020-2022 valmistui. Elinkeinotoimikunnan toimivuus on erinomaista ja yritysten tyytyväisyys kunnan palveluihin on ollut erittäin hyvä.

YHTEISÖVERO

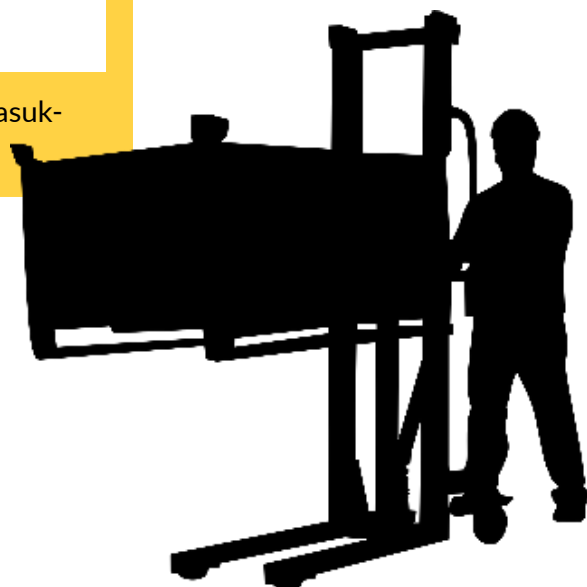


Vuoden 2020 yhteisöveroja kertyi 3 879 418e, joka 20 150 asukkaalla laskettuna on noin 193 euroa/asukas

Kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin määräaikaaisesti 10 %-yksiköllä. Tämä korotus on kasvattanut Liedon kunnan yhteisöverotuloja vuonna 2020 noin 0,8 miljoonaa euroa.

YRITYSKANTA 1637

	2019	2020
Aloittaneet yritykset	126	147
Lopettaneet yritykset	108	91



TYÖLLISYYS

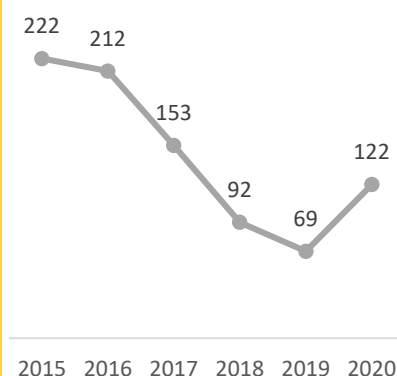
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 25-64-vuotiaita, % verrattuna vastaavanikäisestä väestöstä:

2015	0,8%
2016	0,9%
2017	0,9%
2018	1,0%
2019	1,0%

Työvoiman osuus väestöstä %



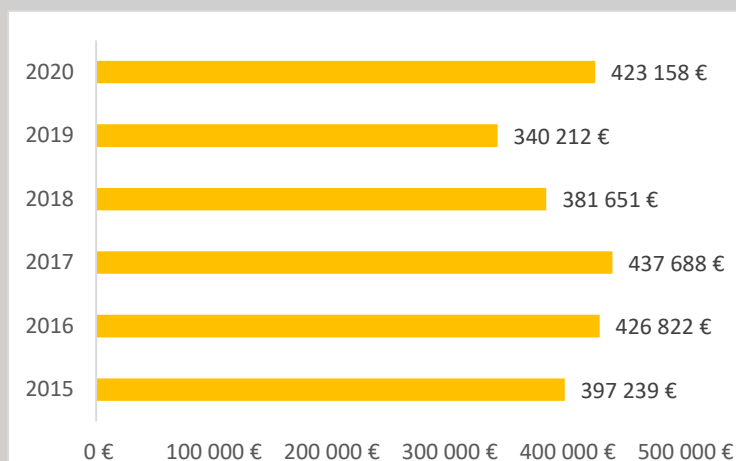
Pitkäaikaistyöttömien määrä (yli vuoden tyttömänä olleet)



TYÖTTÖMYYSPROSENTTI

> 2020	9,8
>2019	5,0
>2018	4,5
>2017	6,5
>2016	8,4
>2015	9,6

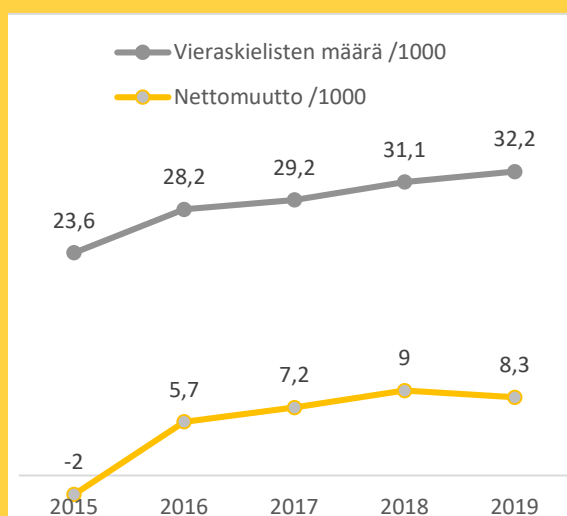
KELAN TYÖMARKKINATUEN KUNTAOSUUS



TYÖVOIMA
9 806 (2020)

TYÖLLISYYSASTE
81,13% (2019)

VÄESTÖN KEHITYS



VÄKILUKU
31.12.2020

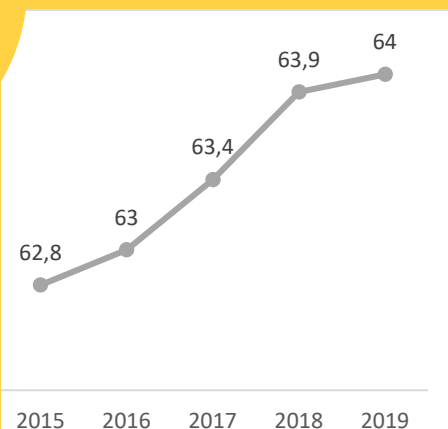


20 146

+0,76%

Lieto on yksi nopeimmin kasvavista kunnista maakunnassa.

HUOLTOSUHDE



Muuttoliike ja vieraskielisyys keskittyvät maakunnassa Turun seudulle.